

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาการใช้โปรแกรมสุขภาพจิตศึกษาครอบครัวที่บ้านต่อพฤติกรรมการใช้ยาตามเกณฑ์การรักษาของผู้ป่วยจิตเภท โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร จังหวัดปราจีนบุรี ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้ยาตามเกณฑ์การรักษาของผู้ป่วยจิตเภท ก่อนและหลังการใช้โปรแกรมสุขภาพจิตศึกษาครอบครัวในกลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 ครอบครัว ซึ่งสามารถนำเสนอผลการศึกษาในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย แบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนที่ 2 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการใช้ยาตามเกณฑ์การรักษาของผู้ป่วยจิตเภท ก่อนและหลังการใช้โปรแกรมสุขภาพจิตศึกษาครอบครัว

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของผู้ป่วยจิตเภทที่ได้รับโปรแกรมสุขภาพจิตศึกษาครอบครัว จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล (N = 20)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
อายุ		
20-29 ปี	1	5
30-39 ปี	8	40
40-49 ปี	7	35
50-59 ปี	4	20
เพศ		
ชาย	12	60
หญิง	8	40
สถานภาพสมรส		
โสด	14	70
คู่	5	25
หม้าย	1	5
ระดับการศึกษา		
ไม่ได้เรียน	4	20
ประถมศึกษา	12	60
มัธยมศึกษา	3	15
อนุปริญญา	1	5
อาชีพ		
ว่างงาน	12	60
ค้าขาย	1	5
เกษตรกรรวม	4	20
รับจ้าง	3	15

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
รายได้ของครอบครัว		
ไม่มีรายได้	12	60
มีรายได้	8	40
จำนวนครั้งที่เข้ารับการรักษา		
3-9 ครั้ง	6	30
10-19 ครั้ง	10	50
20-29 ครั้ง	3	15
30 ครั้งขึ้นไป	1	5
ผู้ที่ให้การดูแลเมื่อเจ็บป่วย		
บิดา	4	20
มารดา	8	40
พี่	1	5
น้อง	2	10
ภรรยา	3	15
บุตร	2	10

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ป่วยจิตเภทส่วนมากอายุอยู่ในช่วง 30-39 ปี รองลงมาอายุอยู่ในช่วง 40-49 ปี เป็นเพศชายร้อยละ 60 สถานภาพโสด การศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา ส่วนใหญ่ว่างงานและไม่มีรายได้ เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล 10-19 ครั้ง ร้อยละ 50 และมีมารดา เป็นผู้ให้การดูแลเมื่อเจ็บป่วย ร้อยละ 40

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภทที่ได้รับ โปรแกรมสุขภาพจิตศึกษาครอบครัว
จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล (N = 20)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
อายุ		
20-29 ปี	5	25
30-39 ปี	6	30
40-49 ปี	9	45
50-59 ปี	-	-
เพศ		
ชาย	9	45
หญิง	11	55
สถานภาพสมรส		
โสด	6	30
คู่	12	60
หม้าย	2	10
ระดับการศึกษา		
ไม่ได้เรียน	3	15
ประถมศึกษา	11	55
มัธยมศึกษา	2	10
อนุปริญญา	4	20
อาชีพ		
ธุรกิจส่วนตัว	2	10
ค้าขาย	6	30
เกษตรกร	9	45
รับจ้าง	3	15

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
รายได้ของครอบครัว		
น้อยกว่า 5,000 บาท	13	65
5,000-10,000 บาท	4	20
มากกว่า 10,000 บาท	3	15
ระยะเวลาในการดูแลผู้ป่วย		
1-5 ปี	6	30
6-10 ปี	11	55
มากกว่า 10 ปี	3	15
บุคคลสำคัญสำหรับผู้ป่วย		
บิดา	4	20
มารดา	8	40
พี่	1	5
น้อง	2	10
ภรรยา	3	15
บุตร	2	10

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภทส่วนมากอายุอยู่ในช่วง 40-49 ปี รองลงมาอายุอยู่ในช่วง 30-39 ปี เป็นเพศหญิง ร้อยละ 55 สถานภาพคู่ ร้อยละ 60 การศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา ร้อยละ 55 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรกรรม มีรายได้น้อยกว่า 5,000 บาทต่อเดือน ร้อยละ 65 ระยะเวลาในการดูแลผู้ป่วย 6-10 ปี ร้อยละ 55 และบุคคลสำคัญสำหรับผู้ป่วยคือ มารดา ร้อยละ 40

ส่วนที่ 2 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการใช้ยาตามเกณฑ์การรักษาของผู้ป่วยจิตเภท
 ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับคะแนนของพฤติกรรมการใช้ยาตาม
 เกณฑ์การรักษาก่อนและหลังการได้รับ โปรแกรมสุขภาพจิตศึกษาครอบครัว (N = 20)

ระดับค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการใช้ยา ตามเกณฑ์การรักษา	ก่อนได้รับโปรแกรม		หลังได้รับโปรแกรม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ระดับต่ำสุด (1.00 – 1.49)	0	0	0	0
ระดับต่ำ (1.50 – 2.49)	6	30	0	0
ระดับปานกลาง (2.50 – 3.49)	14	70	0	0
ระดับดี (3.50 – 4.49)	0	0	17	85
ระดับดีมาก (4.50 – 5.00)	0	0	3	15

จากตารางที่ 3 พบว่าก่อนได้รับ โปรแกรมกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีคะแนนพฤติกรรมการใช้ยาตามเกณฑ์การรักษาอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 70 และในระดับต่ำ ร้อยละ 30 ส่วนภายหลังได้รับ โปรแกรมกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนพฤติกรรมการใช้ยาตามเกณฑ์การรักษาในระดับดี ร้อยละ 85 และระดับดีมาก ร้อยละ 15

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการใช้ยาตามเกณฑ์การรักษาโดยรวม และจำแนกรายด้าน ก่อนและหลังการได้รับโปรแกรมสุขภาพจิตศึกษาครอบครัว (N = 20)

พฤติกรรมการใช้ยา ตามเกณฑ์การรักษา	ก่อนได้รับโปรแกรม			หลังได้รับโปรแกรม			t
	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	
การใช้ยาตามแผนการรักษา	2.98	1.07	ปานกลาง	4.38	.69	ดี	7.71*
ความสามารถในการสังเกตและ จัดการกับอาการข้างเคียงจากยา	2.85	1.07	ปานกลาง	4.35	.82	ดี	8.19*
รวม	2.91	1.07	ปานกลาง	4.38	.69	ดี	7.71*

* $p < .05$

จากตารางที่ 4 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการใช้ยาตามเกณฑ์การรักษาโดยรวม และรายด้านทั้งสองด้านของผู้ป่วยจิตเภทก่อนและหลังการใช้โปรแกรมสุขภาพจิตศึกษาครอบครัว มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพฤติกรรมการใช้ยาตามเกณฑ์การรักษาของผู้ป่วยจิตเภทโดยรวม และจำแนกรายด้านทั้งสองด้าน คือ ด้านการใช้ยาตามแผนการรักษา และด้านความสามารถในการสังเกตและจัดการกับอาการจากฤทธิ์ข้างเคียงของยา หลังการใช้โปรแกรมสุขภาพจิตศึกษาครอบครัวถูกต้องดีขึ้นกว่าก่อนการใช้โปรแกรมสุขภาพจิตศึกษาครอบครัว

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการใช้ยาตามเกณฑ์การรักษาด้านการใช้ยาตามแผนการรักษารายข้อ ก่อนและหลังการได้รับโปรแกรมสุขภาพจิตศึกษาครอบครัว (N = 20)

พฤติกรรมการใช้ยา ตามเกณฑ์การรักษา	ก่อนได้รับโปรแกรม			หลังได้รับโปรแกรม			t
	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	
ด้านการใช้ยาตามแผนการรักษา							
รับประทานยาครบตามที่แพทย์สั่ง	3.85	1.03	ปานกลาง	4.45	.61	ดี	3.11*
รับประทานยาตรงตามเวลา	3.65	1.26	ปานกลาง	4.70	.57	ดีมาก	2.70*
ไม่เพิ่มจำนวนเม็ดยามากกว่าที่ แพทย์สั่ง	3.55	.88	ปานกลาง	4.50	.51	ดีมาก	6.19*
ไม่รับประทานยานอนหลับเพิ่มโดย ที่แพทย์ไม่ได้สั่ง	3.50	.88	ปานกลาง	4.35	.74	ดี	4.67*
ไม่เคยลดจำนวนเม็ดยาน้อยกว่าที่ แพทย์สั่ง	3.25	1.20	ปานกลาง	4.20	.76	ดี	3.56*
ไม่หยุดรับประทานยาโดยที่แพทย์ ไม่ได้แนะนำ	3.05	1.14	ปานกลาง	4.40	.94	ดี	5.54*
ไม่ลืมรับประทานยา	2.40	1.27	ต่ำ	4.50	.51	ดีมาก	6.99*
ไม่เคยหยุดยาเองเมื่อคิดว่าอาการ ทางจิตดีขึ้น	1.85	.88	ต่ำ	4.30	.80	ดี	7.19*
ไม่รับประทานยาเมื่อมีความจำเป็น เท่านั้น	1.80	1.10	ต่ำ	4.10	.85	ดี	6.30*
รวม	2.98	1.07	ปานกลาง	4.38	.69	ดี	7.71*

* $p < .05$

จากตารางที่ 5 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการใช้ยาตามเกณฑ์การรักษาของผู้ป่วยจิตเภท ด้านการใช้ยาตามแผนการรักษา ก่อนและหลังการใช้โปรแกรมสุขภาพจิตศึกษา ครอบครัวมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณารายข้อค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการใช้ยาตามเกณฑ์การรักษาทุกข้อมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ตารางที่ 6 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการใช้ยาตามเกณฑ์การรักษาด้านความสามารถในการสังเกต และจัดการกับอาการจากฤทธิ์ข้างเคียงของยารายชื่อ ก่อนและหลังการได้รับโปรแกรมสุขภาพจิตศึกษาครอบครัว (N = 20)

พฤติกรรมการใช้ยา ตามเกณฑ์การรักษา	ก่อนได้รับโปรแกรม			หลังได้รับโปรแกรม			t
	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	
ด้านความสามารถในการสังเกตและจัดการกับอาการข้างเคียงของยา							
ปรึกษาทีมสุขภาพ เมื่อมีปัญหาหรือ มีอาการผิดปกติจากการใช้ยา	3.75	1.11	ปานกลาง	4.65	.48	ดีมาก	2.14*
เมื่ออาการดีขึ้นแล้วยังรับยา สม่ำเสมอ	3.40	1.31	ปานกลาง	4.40	.59	ดี	2.43*
เมื่อยาหมดจะไม่ซื้อยารักษาอาการ ทางจิตกินเอง โดยไม่ได้มาพบ แพทย์	3.30	1.12	ปานกลาง	4.50	1.09	ดีมาก	2.15*
ปฏิบัติตามคำแนะนำของทีมสุขภาพ ในเรื่องการใช้ยา	3.20	1.50	ปานกลาง	4.20	.89	ดี	2.85*
มาพบแพทย์ตามนัดทุกครั้ง	3.15	1.38	ปานกลาง	4.15	.67	ดี	3.21*
เมื่อมีอาการเจ็บป่วยทางกาย ท่าน จะไม่หยุดรับประทานยารักษาโรค จิตทันที โดยไม่ได้ปรึกษาแพทย์	2.95	1.66	ปานกลาง	3.50	1.50	ดี	2.77*
ขอให้แพทย์ปรับแผนการรักษาเมื่อ อาการทางจิตไม่ดีขึ้น	2.25	1.25	ต่ำ	4.44	1.04	ดี	2.55*
เมื่อเกิดอาการข้างเคียงจากยารักษา อาการทางจิต ท่านรับประทานยา แก้แพ้ที่แพทย์สั่งให้	1.90	.85	ต่ำ	4.65	.58	ดีมาก	2.45*
เมื่อมีอาการผิดปกติรุนแรงจากฤทธิ์ ข้างเคียงของยารักษาอาการทางจิต ท่านรีบไปพบแพทย์ทันที	1.75	.63	ต่ำ	4.70	.57	ดีมาก	2.94*
รวม	2.85	1.07	ปานกลาง	4.35	.82	ดี	8.19 *

* p < .05

จากตารางที่ 6 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการใช้ยาตามเกณฑ์การรักษาของผู้ป่วยจิตเภท ด้านความสามารถในการสังเกตและจัดการกับอาการจากฤทธิ์ข้างเคียงของยาก่อนและหลังการใช้โปรแกรมสุขภาพจิตศึกษาครอบครัวมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณารายข้อค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการใช้ยาตามเกณฑ์การรักษาทุกข้อมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05